

DASR – Formandsberetning, juni 2023

Velkommen til generalforsamlingen, som jo afholdes hvert andet år, sidst også her på Landbrugsskolen i juni 2021. Dengang var generalforsamlingen præget af efterdønningerne af pandemien og referencer til apokalyptik og konspirationsteorier var en aktiv del af det generelle beredskab. Siden dengang har andre kriser meldt sig – Ruslands angrebskrig på Ukraine, en fortsat flygtningekrise, en galopperende klima- og biodiversitetskrise og det politiske Danmarks vedvarende nedskæringsplaner på humaniora. Det er slående og paradoksalt at i denne tid, hvor den kritiske, komparative, historiske, sociologiske religionsvidenskabs relevans og aktualitet er overmåde tydelig og klar, der er den også mest udsat for nedskæringer, politisk detailstyring, og lav studentsøgning. Jeg mener, at vi i fællesskab som faglig sammenslutning må overveje, om og hvordan vi kan bidrage til at formidle vores faglighed aktualitet og relevans bredere ud i samfundet. Det er en overvejelse værd, om vi kan nedsætte en eller flere arbejdsgrupper med det formål at højne formidlingsniveauet og kendskabet til religionsvidenskabelig faglighed i offentligheden, for ligesom de fleste religionsvidenskabsstuderende melder om talrige misforståelser af faget, når de er til familiesammenkomster, så møder vi forskere det jo også ved Skt Hans-fejring, forældremøder og andre sammenkomster, hvor man møder naboer, bekendte og andre uden for det religionsvidenskabelige fagfelt.

Kriserne i dagens samfund, der rækker fra de unges trivelskrise, over biodiversitetskrise og klimakrise, til krig og migrantstrømme er alle nogle, hvor jeg vil mene at religionsvidenskabelig faglighed kunne være relevant – i hvert fald er det tydeligt at tværkulturel ekspertise, viden om adfærd, historie, konfliktmønstre, følelser, sociale fællesskaber m.m. er uundværlige former for viden for at håndtere disse kriser. Apokalyptik, radikal religion, og konspirationer er i øvrigt heller ikke gået af mode, skulle jeg hilse og sige. Derudover skal vi også klædes på til en helt ny verdensorden med indtoget af AI og chatbots – men det forsøger vi at håndtere indledningsvist ved at få eksperthjælp tirsdag formiddag af Mushtaq Bilal her fra SDUs HC Andersen Center. En af de udfordringer, som er meget svær at håndtere, er den negative diskurs om humaniora i Danmark, som er ret anderledes end i de andre skandinaviske lande, især på det politiske niveau. De sidste år har været præget af nedskæringer og faldende studentsøgning og deraf følgende nedgang i STÅ-tal, pålagte omstruktureringer og diverse indskrænkninger i undervisningsregi, pålæg om samlæsninger m.m. Alt tyder på at vi kan se frem til mere af den slags i de kommende år.

Det er derfor en stor glæde, at 29 personer har meldt sig til årets internat her i Odense. En særligt varm velkomst skal de ph.d.-studerende, adjunkter og postdoc'erne have, som vi så gerne vil have med i klubben/bliver i klubben, så vores tradition og habitus kan videreføres – og fornyes! - Og tusind tak til jer for også at stille op med præsentationer. I forhold til internatet vil jeg også stille forslag til bestyrelsen om, at vi fremover forsøger at gøre vores årlige møde så grønt som muligt – det vil sige at når vi indtil nu har bedt vegetarer om at sige til ift. maden, så bliver det fremover

omvendt, at kødspisere skal sige til. I kan sagtens få kød, men I skal bare bede om det. Så må vi se hvordan det fungerer.

Som I jo har informeret jer om ved læsning af DASRs nyhedsbreve har vi de sidste år måttet se flere af vores gode og mangeårige kolleger gå på pension. Siden sidst (dvs. 2021) er Tim Jensen fra SDU er gået på pension – og til december går Olav Hammer også på pension. Til gengæld fik SDU lov at ansætte Johanne L. Christiansen som lektor sidste år (i det lektorat som Katrine Baunvig tidligere havde). Hans J.L. Jensen og Jens Peter Schjødt, Armin W. Geertz er gået på pension, og Margit Warburg i Kbh.

Her får I hvad der ifølge nyhedsbreve er sket på de enkelte afdelinger siden sidste generalforsamling (og opdateringer modtages gerne), baseret på nyhedsbrevenes informationer: SDU:

Religionsstudiers studienævn er lagt sammen med Studienævn for Historie, Oldtidskundskab og Mellemøststudier. Studienævnet og Religionsstudiers studieleder, ansatte, studerende og sekretær har arbejdet hårdt på at skabe en ny studieordning, der kan køre under nye, forringede rammer med kun fire ansatte i perioden fra 2024 og frem, da Olav Hammer går på pension med udgangen af 2023. En større omorganisering af Humanistisk Fakultet på SDU har fundet sted, således at Religionsstudier fremover vil være en del af Institut for Sprog, Kultur, Historie og Kommunikation (foreløbigt navn), hvor alle gymnasierettede fag samles, samt sprog- og kulturkompetencer:

https://www.sdu.dk/da/om_sdu/institutter_centre/skhk

Laura Feldt har fået en bevilling fra SDU Climate Cluster til at invitere Professor Bron Taylor fra Florida på besøg i de sidste to uger af marts 2023. Bron Taylor vil holde en open lecture 22. marts kl. 11:00-12:15, fulgt af frokost i regi af the Danish Institute for Advanced Study, SDU (DIAS). Alle er velkomne, selvfølgelig er også DASR-medlemmer varmt velkomne. Bron Taylor holder også et seminar fredag d.24. marts fra 11-12 i regi af Lauras FKK-projekt Total Devotion (www.sdu.dk/radrel) om Radical Environmentalism and Earth First! Også her er DASR-medlemmer meget velkomne. Yderligere information sendes rundt snart.

Desuden har Laura Feldt sammen med gode SDU-kolleger netop fået 10 mio til at oprette *Centre for Understanding Human Relationships with the Environment* = CUHRE, ledet af Michael Paulsen fra Uddannelsesvidenskab – også en Climate Cluster-bevilling. Det er et tværfagligt center. Her bliver også plads til religionsvidenskab og tanken er også at der skal komme phd-stipendier m.m.

Til efteråret har vi fået lov at køre et forsøg med arabisk propædeutik; det er vi rigtig glade for. Vi har således mulighed for at tilbyde latin, græsk og arabisk.

KU

Astrid Trolle Krabbe er ansat per 1. januar i et tenure track- adjunktur i kristendomshistorie.

Konferencer og workshops i København siden sidst:

E22: 14.–15. november ”Privacy, Secrecy and Esotericism” (tovholder Tim Rudbøg); 15. december ”Danish Mosques. Significance, Use and Influence” (tovholder Brian A. Jacobsen)

F23: 18.–21. januar ”Islamic Piety. Reconsidering Concepts and Frameworks” (tovholder Catharina Raudvere og Simon Stjernholm); 14. april ”Talal Asad’s Genealogies of Religion 1993–2023” (tovholder Catharina Raudvere og Erik Sporon Fiedler); 22.-23. maj ”Buddhist, Spiritual, Esoteric and Ecological Movements in the 21st Century. A Dynamic Legacy” (tovholder Trine Brox og Tim Rudbøg).

Der kommer også en workshop-serie til foråret, som er en del af projektet: Religiøse råd og domstole i en dansk kontekst (en bevilling fra Crown Princess Mary Center, Københavns Universitet). Læs mere her:

<https://marycenter.ku.dk/ny-viden/forskningsprojekter/religiøse-raad-og-domstole-i-en-dansk-kontekst/>

Workshop 1: State-of-the-art, begreber og teori (2. marts 2023)

Workshop 2: Kortlægning af cases og praksis (5. oktober 2023)

Workshop 3: Viden som myndighedsbetjening og policy-udvikling (7. december 2023)

Post-workshop (29. februar 2024): Præsentation af hvidbog

Arrangører: Brian Arly Jacobsen (KU / TORS), Niels Valdemar Vinding (KU / TEOL, per 1. juni), Mikele Schultz-Knudsen (KU / JUR), Ida Hartmann (KU / SAMF)

AU:

Optag 38 (34 mødte op), AIS: 8. Nye phd'er på RV: Mette Moesgaard (Jesper Sørensen vejleder), Johan Brun Mendes Cederfeldt (Lars Albinus vejleder). Ny BA-studieordning implementeres E23 med en del nye ændringer i forhold til 2018-ordningen, bl.a. med et 5 ECTS points forløb i asiatiske religioner og et forløb i samtidsreligion med fokus på metode. Økonomisk smalhals betyder, at der er ansættelsesstop i 2023, hvilket særligt har betydning for ansættelser af D-VIP. Det betyder, at vi i 2023 ikke kan udbyde norrønt som propædeutisk sprog. To konferencer blev afholdt parallelt i august: International Conference on Cognitive Science of Religion samt Cultural Evolution Society (primus motor Ben Purzycki). Henrik R. Christensen har fået EU-Chance bevilling (inkl. postdocmidler til Anne Mauritsen, der forsvarede sin PhD i december) til projekt om digital religion. Anders Klostergaard Petersen har fået et Carlsberg monografi-stipendium. Anne Agersnap har fået post.docmidler til tre år på Grundvigstudier.

Hvis vi bevæger os fra det nationale niveau til det europæiske samarbejde vil jeg nævne den europæiske EASR-konference i Irland i august 2022 fandt sted fysisk og med deltagelse fra Danmark – dog ikke nogen fra bestyrelsen. I lyset af krigen i Ukraine – som skulle have afholdt EASR – er konferencen i 2023 flyttet til Vilnius og her skal i hvert fald nogle af os mødes med vores skandinaviske og europæiske kolleger. Det glæder vi os meget til. Desuden deltager repræsentanter for dansk religionsvidenskab i en IAHR-relateret konference i Japan i starten af næste år (Jørn Borup online og Jeppe S Jensen fysisk). Dansk religionsvidenskab er fortsat en stærk repræsentant for den ikke-konfessionelle, komparative og kritiske religionsvidenskab.

Selvom vi har haft mange afgang og manglende genbesættelser, så har vi stadig et forholdsvist stort og levedygtigt miljø i DK. Der er p.t. 13 fastansatte i Aarhus, inkl. Arabisk- og islamstudier, 5 på SDU, mod 8 i København. Her har jeg ikke talt postdocs og ph.d.'er med. Vi har - trods mange nedskæringer og ikke-besatte pensionerede stillinger – et godt og solidt forsknings- og undervisningsmiljø baseret på robust og sund videnskabelighed. Vi har – ind i mellem – nogle fantastisk dygtige studerende, nogle af dem med rigtig fine specialer (og i år har vi fået nomineret to til årets DASR-specialepris, som deler prisen. Deres flotte specialer glæder vi os til at fortælle mere om i aften til ost- og rødvinarrangementet).

Religionsvidenskab i DK står bag mange publikationer, også på tværs af afdelingerne (eksempelvis kommende religionshistorisk metodebog) – igen, jeg kan kun opfordre til, at man skyder enhver blusel fra sig og faktisk mailer til Jørn eller jeg for almen selvpromovering af egne publikationer m.m. til foreningens hjemmeside. Det er bare dejligt, hvis der løbende postes nye artikler og bøger på siden og spændende for os alle at høre om. Vi har mange forskningsprojekter, flere af dem eksternt finansieret og med ph.d./postdocs. Der er fortsat stort engagement i internationale netværk, der gør, at dansk religionsforskning også i udlandet markeres og anerkendes. (Det informerer vi i øvrigt også gerne om på facebookside). RV i DK står i det hele taget for en stærk, robust videnskabelighed, der vil være svær at anklage for at være pseudovidenskabelig eller identitetspolitisk. Der er altid plads til fornyelser, selvkritik og vilde ideer, men aktivistisk ekkokammerforskning er ikke kendetegnende for RV i DK. Vi har gode, dynamiske og faglige online og offline diskussioner i diverse fora, inkluderende religionsforskere og andet godtfolk.

Her i DASR er vi nu omkring 30 betalende medlemmer på listen; kassereren vil rykke de sidste, der har glemt at betale så det måske matcher tidligere års tal. Det ligger nogenlunde stabilt og fint – efter en bundskrabber i 2014 med 16 personer – og tallet matcher internatets tilmeldte – det vil sige at man som regel betaler sit medlemskab, fordi man skal til internat. Vi har ikke aktivt forsøgt at missionere for studerende eller andre med interesse i RV udenfor undervisningsmiljøerne, da der var delte meninger herom, sidst emnet blev diskuteret. Vi har dog inviteret studerende fra SDU til at høre de faglige oplæg i dag, og det kunne måske være en model fremover. Måske fordi vi fortsat finder et behov for at finde et mindre hul, hvor vi kan mødes og socialt-fagligt styrke os selv og vores faglighed – nu hvor vi mødes så sjældent til censur. Vi har som forening stabiliseret vores virke med et årligt og velbesøgt internat. I bestyrelsen ser vi meget gerne forslag til ideer om temaer, ideer til samarbejder eller aktiviteter. Vi har sammen med den religionshistoriske enhed på AU desuden tradition for et endagsseminar i december (aflyst sidste år), hvoraf de fleste udvikles til også at blive publiceret i RvT – og Marianne Schleicher vil senere informere om årets decemberseminar i Aarhus. RvT har de facto haft status af at være DASRs kanal, og har nu også – som foreslået ved sidste generalforsamling – fået formel status som sådan. Vi har de sidste gange inviteret ph.d.-studerende og postdocs til kort at præsentere sig selv og deres projekter. Tilbuddet om i forlængelse af internatet at lave et egentligt ph.d.-kursus kunne også fremover være en fast del af DASRs virke, selvom antal nye ph.d.-studerende nok ikke helt står i forhold til de ambitioner, man kunne have om et sådant kursus.

Ydermere har vi sidste år vedtaget nogle få vedtægtsændringer ved en ekstraordinær generalforsamling; disse var nødvendige i forhold til at få adgang til vores bank og vores midler i banken. Alt er nu i orden og vedtægterne kan ses her: <https://www.dasr.dk/vedtaegter.php> Vores forening udsprang specifikt af en religionshistorisk faglighed, men har i de senere år – som også navnet lægger op til – gået efter at være en bredere religionsvidenskabelig forening for al religionsvidenskab i DK, hvilket både aktiviteter og medlemskab understøtter. Det kan man alt sammen læse om på foreningens hjemmeside, der i modsætning til Facebook-sidens aktuelle nyheder, fungerer som DASRs arkiv. Her kan man for eksempel dykke ned i formandsberetninger fra 1985, generalforsamlingsreferater fra 1987 og årsmøder fra 1984, ligesom også nyhedsbreve og diverse links optræder der. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at forkvinden sammen med sekretæren har stået for en opdatering af forsideteksten på DASRs hjemmeside, således at man tydeligt her kan læse hvad religionsvidenskab ifl. DASR går ud på:

Dansk Selskab for Religionsvidenskab (Danish Association for the Study of Religions) er det faglige forum for religionsvidenskab i Danmark, som organiserer flertallet af forskere ansat på religionsvidenskabelige afdelinger på danske universiteter, både religionshistorikere og religionssociologer, kognitionsforskere m.m.

Religionsvidenskab er det videnskabelige, komparative og metodepluralistiske studium af religion historisk, sociologisk, kognitionsteoretisk, psykologisk og filosofisk m.m. DASR fungerer som en sammenslutning for religionsforskere,

religionsundervisere, phd.studerende i religionsvidenskab og religionsstuderende samt andre med akademisk interesse for religionsvidenskabelig forskning.

DASR er Danmarks repræsentant i de europæiske og internationale søsterselskaber European Association for the Study of Religion (EASR) og International Association of the History of Religions (IAHR). Igennem medlemskab i DASR har danske forskere således adgang til deltagelse i de store internationale, religionsvidenskabelige konferencer og netværk. Formålet med DASR er at fremme faglig udveksling mellem landets religionsvidenskabelige forsknings- og undervisningsmiljøer, samt at fremme, styrke og udbrede religionsvidenskabelig forskning nationalt og internationalt. DASR afholder en årlig konference med deltagelse af forskere ansat i religionsvidenskab i Danmark.

Selvom pandemien er afblæst, så tegner der sig adskillige kriser i horisonten, som dansk religionsvidenskab kan bidrage med ekspertise og oplysning til. Derfor forventer jeg også at dansk religionsvidenskab fremover fortsat vil være en aktuel, relevant og akademisk stærk faglighed. Det mener jeg betyder at vi fortsat i DASR skal stå for at organisere at religionsvidenskabelig forskning kan mødes til faglige og sociale arrangementer som disse – også fordi det synes som om, de er ganske værdsatte og ikke mindst hyggelige. Værdsatte er de i hvert fald af os i bestyrelsen – som jeg samtidig gerne vil rette en stor tak til for fortsat godt samarbejde.

Laura Feldt

Laura Feldt
Forkvinde, DASR